

Bruselj, 23. junij 2026
(OR. en, de)

Medinstitucionalna zadeva:
2024/0319 (COD)

10642/26
ADD 1 REV 1

CODEC 1202
AGRI 505
AGRIORG 80
AGRIFIN 122
AGRILEG 161

DOPIS O TOČKI POD „I/A“

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Osnutek UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 glede krepitve položaja kmetov v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi (prva obravnava) – sprejetje zakonodajnega akta – izjave

Nemčija je zaprosila, da se v zapisnik Sveta vnese naslednja izjava:

Nemška zvezna vlada se vzdrži glasovanja o kompromisni različici predloga uredbe o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 glede krepitve položaja kmetov v verigi preskrbe s živilskimi proizvodi, kot je bila dogovorjena v trialogu 5. marca 2026.

Zvezna vlada se strinja s ciljem predloga, da se okrepi položaj kmetov. Vendar na splošno ni prepričana, da so predvideni instrumenti primerni za učinkovito doseganje tega cilja. Zvezna vlada je zlasti zelo kritična do povečanja birokracije, ki jo prinaša predlog, ter obremenjujočega in dragega prehoda na nov sistem. Glavni cilj zvezne vlade je namreč zmanjšati nepotrebno birokracijo in preprečiti nepotrebne stroške za gospodarstvo. Nemška živilska industrija je v okviru evropske primerjave še posebej prizadeta zaradi uvedbe zaščite poimenovanj za meso, za katero po mnenju Nemčije ni zakonske zahteve.

Glede na navedeno se zvezna vlada ne more strinjati s predlogom. Obenem priznava, da so bile v okviru dialoga dosežene pomembne prilagoditve. Države članice so dobile možnost uvedbe izjem od obveznosti sklepanja pisnih pogodb z določeno minimalno vsebino. Možnost izjem za sektor mleka, čeprav je omejena, zajema bistvene elemente.

Predsedstvo je tudi na področju zaščite poimenovanj za meso poskušalo zagovarjati stališče Sveta: izrazi, ki so na nemškem trgu pogosto razširjeni daleč zunaj sektorja mesa (kot so hamburger, klobasa in zrezek), se lahko še naprej prosto uporabljajo, poimenovanja v sektorju ribištva ostanejo nespremenjena, dosežena pa so bila tudi velikodušna prehodna obdobja in roki za prodajo.

Latvija je zaprosila, da se v zapisnik Sveta vnese naslednja izjava:

Latvija glasuje proti predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 glede krepitve položaja kmetov v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi (v nadaljnjem besedilu: predlog).

Latvija je med razpravo o predlogu dosledno vztrajala pri stališču, da morajo vsi predlogi, namenjeni krepitvi položaja proizvajalcev v dobavni verigi, slednjim zagotavljati resnične in oprijemljive koristi.

Latvija v zvezi s pogodbenimi razmerji in ob upoštevanju stališč latvijskega kmetijskega sektorja meni, da bi morala odločitev o zahtevi po obveznih pisnih pogodbah ostati v pristojnosti držav članic in ne bi smela biti obvezna.

Argumenta Latvije za glasovanje proti predlogu sta:

- 1) menimo, da bi morale določbe o pogodbah in pogodbenih razmerjih v uredbi o SUT ostati nespremenjene ter da bi morala biti vzpostavitev obveznih pisnih pogodb in mehanizmov za mediacijo prepuščena presoji držav članic. Latvija zlasti nasprotuje določbam o pogodbah iz člena 148, saj državam članicam ne dovoljujejo odločitve, da pogodbe v sektorju mleka ne bi smele biti obvezne;
- 2) Latvija prav tako ne more podpreti odstopanja od mandata Sveta v zvezi z mehanizmom za mediacijo in znižanjem najnižje mejne vrednosti dobave z 20 000 EUR na 10 000 EUR.

Nizozemska je zaprosila, da se v zapisnik Sveta vnese naslednja izjava:

Nizozemska pozdravlja doseženi dogovor o predlogu uredbe o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 glede krepitve položaja kmetov v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi. Nova pravila v zvezi s pogodbenimi razmerji in druge določbe prispevajo k boljšemu pogajalskemu položaju kmetov, kar je cilj, ki ga Nizozemska v celotnem postopku odločanja dejavno podpira. V tem procesu je bilo bistveno zagotoviti enake konkurenčne pogoje in široko uporabo po vsej EU, da bi dosegli cilj „Ena Evropa, en trg“.

Vendar Nizozemska iz postopkovnih in vsebinskih razlogov ne more podpreti tega, da se v zadnjem trenutku dodajajo omejitve glede uporabe poimenovanj za meso in glede možnosti za gojeno meso. Te omejitve ne prispevajo k jasnosti za potrošnike in ustvarjajo nepotrebno regulativno breme za poslovno skupnost. Poleg tega ogrožajo razvoj novih in hibridnih proizvodov ter odvrčajo od inovacij in zasebnih naložb, ki so bistveni elementi za krepitev prihodnje zmožnosti evropskega agroživilskega sistema za zaslužek. Zato je to v nasprotju s priporočili iz Draghijevega poročila za povečanje prihodnje globalne konkurenčnosti EU.

Čprav predlagana uredba prispeva k položaju kmetov v verigi, Nizozemska glede na pridržke v zvezi z navedenimi omejitvami na splošno ne more podpreti kompromisnega dogovora, doseženega med Svetom, Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo o predlogu uredbe o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 v zvezi s krepitvijo položaja kmetov v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi.

Avstrija je zaprosila, da se v zapisnik Sveta vnese naslednja izjava:

Avstrija je bila vedno konstruktivna pri zavzemanju za praktične ureditve za krepitev položaja kmetov v prehranski verigi.

V razpravah je bilo in je za Avstrijo še posebej pomembno naslednje:

- izjeme od obveznosti sklepanja pisnih pogodb za dobavo kmetijskih proizvodov, zlasti v sektorju mleka;
- ustrezno razlikovanje v konkurenčnem pravu med priznanimi organizacijami proizvajalcev in nepriznanimi organizacijami proizvajalcev oziroma drugimi subjekti.

Glede izjem od obveznosti sklepanja pisnih pogodb za dobavo kmetijskih proizvodov, zlasti v sektorju mleka

V skladu z uredbo o SUT (Uredba (EU) št. **1308/2013**) (člena **148 in 168**) se lahko **države članice** v duhu **subsidiarnosti trenutno odločijo**, ali bodo predpisale **pisne pogodbe** za dobave prvim kupcem, pri čemer so od tega izvzete zadruge.

Trenutno v Avstriji pisne pogodbe niso predpisane; vendar je v nacionalni uredbi o okvirnih pogojih za proizvajalce na podlagi zakona o ureditvi trgov določeno, da lahko dobavitelj surovega mleka ali kmetijskih proizvodov zahteva pogodbo. Pisni sporazumi o dobavi mleka so v Avstriji že običajna praksa, vendar ni treba, da natančno izpolnjujejo določbe o skupni ureditvi trgov.

S sedanjim predlogom za **revizijo skupne ureditve trgov** se uvajajo **temeljne spremembe** glede **pogodbenih razmerij**:

pisne **pogodbe** se zdaj načeloma **zahtevajo za vse dobave** kmetijskih proizvodov, v sektorju mleka pa poleg surovega mleka na novo tudi za dobave vseh mlečnih proizvodov.

Za **izjeme** za **zadruge** se uvajajo **dodatni pogoji** (vključno s preglednimi in demokratičnimi metodami za vnaprejšnjo določitev cen ob upoštevanju vpliva na plačilo kmetom ter plačilnih rokov in postopkov), kar povzroča **pravno negotovost**.

Uvedena je bila **nova klavzula o reviziji** za pogodbe za obdobje 12 mesecev (**šest mesecev v sektorju mleka**), ki dobavitelju omogoča, da kadar koli enostransko prekine pogodbo o dobavi. Doslej je bil cilj SUT, da bi postale obvezne pogodbe o dobavi, ki trajajo vsaj šest mesecev; zdaj obstaja **tveganje**, da bodo **ponujene krajše zapadlosti**. To velja zlasti za sektor mleka.

Izjeme za nekatere **proizvode** ali **dele pogodb** so sicer še vedno mogoče, vendar jih je treba določiti na nacionalni ravni z ustreznim birokratskim bremenom.

Obstaja **tveganje**, da bodo ponujene le **kratkoročne pogodbe o dobavi** ali da bodo manjši dobavitelji na oddaljenih območjih še težje našli kupca. To pa ne spreminja tržnih pogojev. Povečanje količine mleka v EU trenutno povzroča pritisk na cene proizvajalcev.

Glede razširitve izjem v konkurenčnem pravu na nepriznane organizacije proizvajalcev oziroma druge subjekte

Do zdaj so lahko organizacije proizvajalcev, priznane v skladu s členom 152(1) Uredbe (EU) št. 1308/2013, z odstopanjem od člena 101(1) PDEU v imenu svojih članov v zvezi z njihovo celotno proizvodnjo ali njenim delom načrtovale proizvodnjo, optimizirale proizvodne stroške, tržile proizvode in se pogajale o pogodbah o dobavi kmetijskih proizvodov.

V prihodnje bodo te izjeme v konkurenčnem pravu **razširjene na nepriznane organizacije proizvajalcev, zadruga ali katero koli drugo enakovredno pravno obliko, priznano v skladu z nacionalnim pravom**, ki je zaprosila za priznanje in je država članica še ni priznala kot organizacijo proizvajalcev, če izpolnjuje zahteve iz člena 152(1) in člena 154 uredbe o SUT.

Taka organizacija proizvajalcev lahko to izjemo **uporabi** v obdobju iz člena 154(4)(a) uredbe o SUT ali, če država članica do konca navedenega obdobja ni sprejela nobene odločitve glede zahtevka za priznanje, **v obdobju petih let od datuma vložitve zahtevka za priznanje**, razen če se zadevna država članica odloči zavrniti to priznanje.

Pričakovati je mogoče naslednje predhodne učinke:

- dodajanje novih upravičencev bo izničilo sedanja prizadevanja za poenostavitev – računamo lahko, da se bo zaradi pričakovanega povečanja števila revizij povečalo upravno breme;
- poleg tega postopki, ki morda potekajo že več let, ustvarjajo pravno negotovost, kar pomeni znatno tveganje resnih protikartelnih sankcij pri naknadnih ugotovitvah v primeru neizpolnjevanja zahtev za priznanje;
- prav tako je treba opozoriti na pojav vse večjih razlik med državami članicami glede časovnega razporeda postopkov priznavanja v predpisanem petletnem obdobju;
- ob tem je bil uveden povsem nov postopek priznavanja (trenutno predhodno preverjanje, v prihodnje naknadno preverjanje);
- nova določba prispeva k navedenim vidikom, saj **slabi sedanji režim priznanih organizacij proizvajalcev: koristi za že priznane organizacije proizvajalcev se bodo zmanjšale.**

Avstrija **meni**, da bi bilo treba **sedanje stanje sistema priznavanja jasno podpreti**, tudi zato, da se **zagotovijo koristi za že priznane organizacije proizvajalcev**. Nazadnje, vse nepriznane organizacije proizvajalcev, zadruga in drugi subjekti so že imeli možnost, da zaprosijo za priznanje kot organizacije proizvajalcev in tako postanejo upravičeni do izjem od konkurenčnega prava.

Zaključek:

Avstrija še vedno vidi možnosti za večje upoštevanje teh točk, zato poziva **Evropsko komisijo, naj v razumnem obdobju oceni sedanje spremembe**.

Vendar Avstrija **ne bo nasprotovala doseženemu kompromisu in bo glasovala za**.
